

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

АҲОЛИНИНГ ДОРИ ВОСИТАЛАРИ, ТИББИЙ БУЮМЛАР, ТИББИЙ ТЕХНИКА ВА ЭНГ ЗАРУР ТОВАРЛАРГА БЎЛГАН ЭҲТИЁЖИНИ ТАЪМИНЛАШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 19 мартдаги "Коронавирус пандемияси ва глобал инқироз ҳолатларининг иқтисодий тармоқларига салбий таъсири юмшатиш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПФ-5969-сон Фармонида мувофиқ:

1. Коронавирус инфекцияси тарқалишига қарши кучайтирилган тартибнинг (кейинги ўринларда — Тартиб) амал қилиш даврида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Фармацевтика тармоғини ривожлантириш агентлиги томонидан тақдим этилган рўйхат бўйича божхона чегараси орқали ўтказилаётган зарур дори воситалари, тиббий буюмлар, тиббий техника, уларни ишлаб чиқариш учун ишлатиладиган хомашё, материаллар ва субстанцияларга нисбатан божхона

божлари ундирилмаслиги маълумот учун қабул қилинсин.

2. Давлат солиқ қўмитаси, Давлат божхона қўмитаси ва Монополияга қарши курашиш қўмитаси томонидан дори воситалари, тиббий буюмлар, тиббий техника, уларни ишлаб чиқариш учун ишлатиладиган материаллар ва субстанциялар, энг зарур товарлар нархлари устидан кунлик мониторинг ўтказишни таъминласин ҳамда уларнинг нархларини сунъий ошириш, сунъий танқислик ва юқори талабни вужудга келтиришга йўл қўймаслик устидан қатъий назорат ўрнатсин.

3. Тартиб амал қилиш даврида, истисно тариқасида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 29 январдаги Ф-5537-сон фармойишга асосан ташкил этилган Ўзбекистон Республикасига коронавируснинг

кириб келиши ва тарқалишининг олдини олиш юзасидан чора-тадбирлар дастурини тайёрлаш бўйича Республика махсус комиссиясига (кейинги ўринларда — Республика комиссияси):

Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 25 февралдаги "Тайёр дори воситаларининг импортини тартибга солиш тўғрисида"ги 49-сон қарори билан тасдиқланган импорт қилишда қўшилган қиймат солиғи бўйича имтиёз татбиқ этилмайдиган дори воситалари ва тиббий буюмлар рўйхатига кирадиган айрим тайёр дори воситалари ва

тиббий буюмларга уч ойгача бўлган муддатга қўшилган қиймат солиғи бўйича имтиёз амал қилиши тўғрисида қарор қабул қилиш;

айрим турдаги энг зарур товарлар рўйхатини шакллантириш ва уларни импорт қилишда уч ойгача бўлган муддатга божхона божи ва акциз солиғи ставкаларини 0 фоизгача камайтириш ҳуқуқлари берилсин.

4. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н.Арипов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти
Тошкент шаҳри,
2020 йил 27 март

Ш.МИРЗИЁЕВ

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ТУРКМАНИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ БИЛАН ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТИ ТЎҒРИСИДА

27 март куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Туркменистон Президенти Гурбангули Берdimухамедов телефон орқали мулоқот қилди.

Мулоқотда икки томонлама ҳамкорликнинг долзарб масалалари, жумладан, коронавирус инфекцияси тарқалишининг олдини олиш бўйича қўрилаётган биринчи навбатдаги чора-тадбирлар муҳокама қилинди.

Тегишли идора ва ташкилотларнинг яқиндан ҳамкорлигида ўзаро амалий қўмаклашиш ҳамда, аввало, чегараолди ҳудудлардаги эпидемиологик вазиятни назорат қилиш борасида олиб борилаётган ишлар мамнуният билан қайд этилди.

Пандемиянинг савдо-иқтисодий, энергетик, транспорт-коммуникация, маданий-гуманитар ва бошқа соҳалардаги Ўзбекистон — Туркменистон алоқаларига салбий

таъсири камайтириш бўйича фаол қўшма чора-тадбирларни давом эттириш муҳимлигига алоҳида эътибор қаратилди.

Президентлар биргаликдаги сазой-ҳаракатлар юзга келаётган барча қийинчилик ва янги хатарларни муваффақиятли енгиш, Ўзбекистон билан Туркменистон ўртасидаги дўстлик ва яхши қўшничилик ришталари, стратегик шериклик ва кўп қиррали ҳамкорлиқни янада мустаҳкамлашга хизмат қилишига ишонч билдирдилар.

Давлат раҳбарлари минтақавий ҳамкорликка доир ва халқаро аҳамиятга молик масалалар юзасидан ҳам фикр алмашдилар.

ЎЗА

ҚИРҒИЗ РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ БИЛАН ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 27 март куни Қирғиз Республикаси Президенти Сооронбай Жээнбеков билан телефон орқали мулоқот қилди.

Сўхбат аввалида давлат раҳбарлари қадимдан минтақамизда кенг нишонланиб келаётган, дўстлик ва яхши қўшничилик, тарих, маданият ва анъаналар муштараклигини ифода этувчи баҳор ва янгиланиш байрами — Наврўз муносабати билан бир-бирларини самимий қўтлаб, эзгу тилаklarини билдирдилар.

Давлат раҳбарлари коронавирус инфекцияси тарқалиши билан боғлиқ жорий эпидемиологик вазиятни муҳокама қилдилар.

Ушбу пандемияга қарши самарали курашиш, шунингдек, унинг

оқибатлари икки томонлама савдо-иқтисодий алоқаларга салбий таъсир кўрсатишига йўл қўймаслик мақсадида ҳаракатларни яқиндан мувофиқлаштириш ва ўзаро қўмакни давом эттириш муҳимлиги қайд этилди.

Президентлар, шунингдек, мамлакатларимиз ўртасидаги стратегик шериклик ва кўп қиррали ҳамкорлик муносабатларини янада кенгайтиришга доир ҳамда халқаро ва минтақавий аҳамиятга молик долзарб масалаларни муҳокама қилдилар.

ЎЗА

ЯНГИ ҚОНУН КУЧГА КИРДИ

ҲУҚУҚИЙ ОНГ, ТАРТИБ ВА ИНТИЗОМ ПАНДЕМИЯГА ҚАРШИ МУСТАҲКАМ ҲИМОЯДИР

Мухтор ХОЖИМАТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати

Шу кунларда бутун дунё аҳли битта ташвиш билан яшамокда. Яъни коронавирус деб аталмиш балою офатни тезроқ бартараф этиб, жамият ҳаётини изга тушириш. Жумладан, мамлакатимизда ҳам коронавирус пандемиясига қарши кескин кураш олиб борилмокда. Мана, қарийб икки ҳафтадирки, глобал тиббий-ижтимоий муаммоларнинг инсон саломатлиги ва жамият ривожига салбий таъсирининг олдини олиш борасида узлуксиз чора-тадбирлар амалга оширилмокда.

Давоми 2-бетда

ДАСТУР ДОИРАСИДА

МАДАНИЯТТИМИЗНИНГ ЮКСАЛИШ ДАВРИ

Бахтиёр САЙФУЛЛАЕВ,
Олий Мажлис Сенатининг Ёшлар, маданият ва спорт масалалари қўмитаси раиси

Йигирма биринчи юз йилликда Ўзбекистон заминидан учинчи уйғониш — ренессанс даври бошланди. Бу нафақат бизнинг, балки теран фикрли халқаро ҳамжамиятнинг ҳам эътирофи. Зеро, мамлакатимизнинг тинчликсевар, инсонпарвар, маърифатпарвар ички ва ташқи сиёсати ҳамда мана шу сиёсат самараси сифатида пайдо бўлган муҳит юқоридаги фикрларимизни тўла-тўқис далиллайди.

Қолаверса, юртимизда асрий қадриятларнинг тикланиши, маданият ва маънавиятга, илму фан ва диний бағрикенгликка кўрсатилаётган юксак эътибор дунёнинг нуфузли сиёсий ва жамоатчилик доиралари томонидан хайрихоҳлик билан алоҳида таъкидланмокда.

Давлатимиз раҳбари томонидан 2019 йил март ойида ёшларга бўлган эътиборни кучайтириш, ёш авлодни маданият ва санъат, жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб этиш, уларда ахборот технологияларидан тўғри фойдаланиш кўникмасини шакллантириш, ёшлар ўртасида китобхонлиқни тарғиб қилиш, хотин-қизлар баднлигини таъминлаш соҳаларидаги ишларни янги тизим асосида йўлга қўйиш бўйича илгари сурилган 5 та муҳим ташаб-

буснинг биринчиси айнан ёшларнинг мусиқа, рассомлик, адабиёт, театр ва санъатнинг бошқа турларига қизиқишларини оширишга, истеъдодини юзга чиқаришга қаратилган.

Шу мақсадда Олий Мажлис Сенати Кенгашининг "Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан илгари сурилган бешта муҳим ташаббусни амалиётга жорий этиш самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди. Қарор билан бешта муҳим ташаббусни амалиётга жорий этиш самарадорлигини ошириш концепцияси ва концепцияда белгиланган вазифаларни амалга ошириш бўйича 2020 йилга мўлжалланган чора-тадбирлар дастури тасдиқланди.

Давоми 6-бетда

ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ

ИЖТИМОЙ ТАДБИРКОРЛИККА ЯНГИ ҲУҚУҚИЙ АСОС

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
иқтисодий шарҳловчи

Мамлакатимиз раҳбарининг Олий Мажлиста Мурожаатномасида Вазирлар Маҳкамаси зиммасига ижтимоий тадбиркорлик асослари ва уни рағбатлантириш чоралари тўғрисидаги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш вазифаси қўйилган эди.

Кўни кеча Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси порталида "Ижтимоий тадбиркорлик тўғрисида"ги қонун лойиҳаси эълон қилинди.

Унда ижтимоий адолат, жамият манфаатларининг устуворлиги, ижтимоий тадбиркорликнинг ихтиёрийлиги мазкур фаолиятнинг асосий тамойили сифатида илгари сурилмокда.

Давоми 3-бетда

УЙДА ҚОЛИНГ!

Бу чора-тадбирларнинг барчаси, аввало, халқимизнинг, фарзандларимизнинг саломатлиги ва порлок келажagini уйлаб амалга оширилмоқда. Уларга қатъий амал қилинса, ҳар қандай муаммога ечим топилади. Бундан ҳар бир инсон, бутун жамият катта наф қўради.

Шунингдек, вилот ва туманлар ҳокимликлари мутасаддилари томонидан бозорларда қишлоқ ҳўжалиги ва озиқ-овқат маҳсулотлари нархининг сунъий оширилишига қарши жиддий иш олиб борилмоқда.

ҚОНУН ЛОЙИХАСИ

ИЖТИМОЙ ТАДБИРКОРЛИККА ЯНГИ ҲУҚУҚИЙ АСОС

Бошланиши 1-бетда

ИЖТИМОЙ ТАДБИРКОРЛИККА ҚАНДАЙ ФАОЛИЯТ ТУРЛАРИ КИРАДИ?

Баъзи таҳлилчилар ижтимоий тадбиркорликка аҳоли фаровонлиги учун нимаики зарур бўлса, уларни амалга оширадиган ишбилармонликнинг ҳар қандай тури сифатида қараса, бошқалари уни кам таъминланганларга хизмат кўрсатиш ёки ногиронлиги бор гуруҳларни иш билан таъминлаш каби муайян фаолият тури, деб биллашади.

— Шу пайтгача Ўзбекистоннинг амалдаги қонунчилигида ижтимоий тадбиркорликнинг ҳуқуқий тушунчаси аниқ белгиланмаган, — дейди Адлия вазирлиги иқтисодий қонунчилик бошқармаси бўлим бошлиғи Отабек Ҳужаниёзов. — Президентимизнинг алоҳида қарорлари билан нодавлат мактабгача таълим, ногиронлиги бўлган шахслар учун махсулот ва хизматлар ишлаб чиқариш, шунингдек, руҳий бузилишлардан азият чекаётган ва ногиронлиги бўлган шахсларни паравариш қилиш билан боғлиқ тиббий фаолият соҳалари учун имтиёз ва қулайлиқлар, шу жумладан солиқ ва божхона имтиёзлари тақдим этилган.

Ижтимоий тадбиркорлик бўйича ахлёт ҳуқуқий нормаларнинг мавжуд эмаслиги, бироқларни сотиб олиш ва ижарага олишдаги қийинчиликлар, махсулотларни сотиш ва бошқа йўналишлар билан боғлиқ муаммолар салбий оқибатларга олиб келишини яқин ўтмиш аққол кўрсатиб берди. Шу боис, ҳаётнинг ўзи мазкур соҳадаги хорижий тажрибани ҳисобга олган ҳолда ижтимоий тадбиркорликнинг ҳуқуқий тушунчасини белгилашни, хусусан, бунда ижтимоий қорхоналар ижтимоий хизматлар кўрсатишини, аҳолининг ижтимоий жиҳатдан ҳимояга ҳужжат қатламлари учун иш ўринлари яратишини, даромадларни асосан бош мақсадига йўналтириш учун инвестиция киритиши, қисман бўлса-да, молиявий қўллаб-қувватлаш тақдим этилиши тақозо этар эди.

ХОРИЖИЙ ТАЖРИБАГА БИР НАЗАР

Дунёда ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш учун ҳайрия ва тижорат, инновациялар ва аъъанавий бизнес амалиётлари чорраҳасида фаолият юритаётган тадбиркорлар тобора кўпайиб бормоқда. Шунга қарамай, ижтимоий тадбиркорлик ривожланишининг ҳуқуқий жиҳатлари ҳали ўзининг бошланғич босқичида турибди. АҚШ, Буюк Британия, Италия, Малайзия, Жанубий Корея каби мамлакатларда

бу соҳани ҳуқуқий тартибга солиш борасида ибралар молик ишлар амалга оширилган.

— Хусусан, Жанубий Корея учун XX асрнинг сўнгги йилларида Осиё молиявий инқирози таъсиридан ҳимояланиш ва унинг салбий оқибатлари олдини олишда ижтимоий тадбиркорликнинг кенг жорий этилгани ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди, — дейди Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты Зулайхо Ақромова. — 2007 йилга келиб мазкур мамлакатда “Ижтимоий тадбиркорлиқни ривожлантириш тўғрисида”ги қонун қабул қилинди. Айтиш жоиз, дунё миқёсида “ижтимоий тадбиркорлик”нинг ягона таърифи мавжуд бўлмаган ҳолатда Корея Республикаси бу қонун билан янги босқичга кўтарилди. Айни пайтда мамлакатда Ижтимоий қорхоналарни қўллаб-қувватлаш агентлиги ва Ижтимоий тадбиркорлиқни қўллаб-қувватлаш қўмитаси фаолият юритмоқда. Бу эса соҳани мунтазам равишда такомиллаштириш ва унда учраётган муаммоларни ўз вақтида бартараф этиш имконини беради.

Айнан 2007 йилда мамлакат ЯИМда хизмат кўрсатиш соҳасининг улуши 71,5 фоизни ташкил этди. Бунда ижтимоий тадбиркорликнинг ўрни катта, албатта. 2020 йил 1 январь ҳолатига кўра, Жанубий Кореяда иш ҳақи 7,47 АҚШ долларига тенг. “Тижорат кодекси” амал қилаётган давлатда бу қулик эмас, бир соатга туланадиган ҳақ. Бугунги кунда аҳолисининг 60 фоиздан ортиғи кичик бизнесда ишлаётган давлат тажрибаси, ўрганиш ва маҳаллий талаб ҳамда шароитдан келиб чиқиб, ўзимизда қўллашга арзийди.

ҚОНУН ЛОЙИХАСИНИНГ МУҲИМ ЖИҲАТЛАРИ

“Ижтимоий тадбиркорлик тўғрисида”ги қонун лойиҳасида юридик шахслар ёхуд яқка тартибдаги тадбиркорларнинг аҳолининг муайян ижтимоий муаммолари ва уларнинг оқибатларини енгиллаштириш ёки ҳал қилишга қаратилган фаолияти ижтимоий тадбиркорликнинг моҳиятини белгилловчи тушунча сифатида қаралмоқда. Кўнгилмизга бу жуда тор мезон эмасми, деган савол келиши табиий. Шундан кейинги ижтимоий қорхона ҳақидаги моддада у аҳолининг ижтимоий заиф қатламларини иш ўринлари билан таъминлашни, ижтимоий товарлар ишлаб чиқаришини ва ижтимоий хизматлар кўрсатишини ёки бошқа ижтимоий мақсадларини қўзғалаган ҳамда мазкур қонунда белгиланган тартибда ижтимоий қорхоналарнинг реестрига киритилган юридик шахс ёки яқка тартибдаги тадбиркорлик экани баён этилади.

Аҳолининг заиф қатламлар таркибига қандай шахслар мансублигидан тортиб, “ижтимоий лойиҳа”, “ижтимоий товар”, “ижтимоий

хизматлар” ва “ижтимоий аҳамиятга эга маҳсулотлар” каби тушунчаларга ҳам таърифлар берилган.

Мазкур қонун лойиҳаси эълон қилингунга қадар ижтимоий тадбиркорликнинг ҳуқуқий жиҳатларига тааллуқли ҳужжатларга доир мақола ва муносабатларда айнан шу каби тушунчаларнинг етишмаслиги қайд этиб келинар эди. Эндилиқда уларни тўлдириш ва такомиллаштириш учун ҳам имконият берилмоқда Лойиҳада аҳолининг ижтимоий заиф қатламларини иш ўринлари, ижтимоий товарлар ва ижтимоий хизматлар билан таъминлаш, бундай тоифадаги кишиларга дори воситалари ёки ижтимоий аҳамиятга эга маҳсулотларни таннархда ёхуд таннархидан паст нархларда реализация қилиш, табиий офатлар, фалокатлар, эпидемиялар, эпизоотиялар ва фавқулодда ҳусусиятга эга бўлган бошқа ҳолатларни бартараф этиш, бошқа ижтимоий фаолиятлар бу соҳанинг асосий мақсади сифатида белгилаб берилмоқда. Ижтимоий тадбиркорлиқни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш, унинг ҳуқуқий асосларини яратиш ва такомиллаштириш, дастурлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, ижтимоий лойиҳалар учун инвестициялар жалб қилишга қулай шарт-шароитлар яратиш давлат сиёсатининг асосий йўналишлари ҳисобланади.

Қонун лойиҳасида Вазирлар Маҳкамаси, тегишли вазирлик ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг ваколат-вазифаларидан тортиб, ижтимоий қорхоналарнинг ҳуқуқ-мезонлари, уларнинг реестрини юритиш тартиби, имтиёз-преференциялар бериш, лойиҳа харажатларини субсидиялашга бўлган жиҳатлар кенг қамраб олинган.

Дунё тажрибаси ҳам кўрсатиб турибдики, ижтимоий тадбиркорлиқни ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солиш жуда мураккаб жараён. Ҳар бир жиҳатни чуқур ўйлаб қонунга киритишни тақозо этади. Бунда илгор мамлакатлар тажрибасини ҳам, ҳалқимизнинг азалий қадрият ва аъъаналарини, юртимизда рўй бераётган ҳаётини янгилашни ва ўзгаришларни ҳам инобатга олишга тўғри келади.

Мамлакатимиз раҳбарининг Олий Мажлиси Мурожаатномасида жорий йилда давлат дастурлари доирасида ҳамда тадбиркорлиқни ривожлантириш орқали 500 мингта янги иш ўрни яратилиши зарурлиги қайд этилди. Бинобарин, шунча инсоннинг ишга жойлашиши, улар ортидан камидан икки кишининг турмуши ўзгариши натижасида ўртача 1,5 миллион одамнинг ҳаёти яхшиланади.

Ижтимоий тадбиркорлик асослари ва уни рағбатлантириш чоралари тўғрисидаги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш масаласи айнан ушбу вазифага ҳамоханг экани ҳам у нечоғлиқ долзарб ва муҳимлигининг амалий тасдиғидир.

ХАЛҚАРО ШАРҲ

АФҒОНИСТОН ТИНЧЛИГИ — МИНТАҚА БАРҚАРОРЛИГИ ВА ТАРАҚҚИЁТИ ГАРОВИ

Шоҳахбор САЛИМОВ, сиёсий шарҳловчи.

ДУНЁНИ ҚИЙНАЁТГАН МУАММО

Афғонистон Ўзбекистоннинг энг яқин қўшни-ларидан бири. Унинг давлатимиз билан чегараси унчалик узун эмас — 137 километр. Аммо мана шу масофанинг ортидаги вазият 40 йилдан буён нафақат Ўзбекистон, балки дунё учун глобал муаммо бўлиб келмоқда. Мамлакатимиз ҳаммиша жафокаш афғон халқига ўз инсонпарварлик ёрдамини бериб келади. Аммо бу заминда муросяо мадора, диний бағрикенглик, сиёсий қўқиллик, миллатлараро тотувлик тамойиллари тантана қилмас экан, муаммони ҳал қилиб бўлмади.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Муҳаммад Ашраф Ғанини Афғонистон Президенти этиб сайлангани билан телефон орқали табриклади. Афғонистон Ислон Республикаси Президенти Ўзбекистон раҳбарига ушбу мамлакатни ижтимоий-иқтисодий тиклаш йўлида амалий кўмаги учун миннатдорлик билдирди. Шунингдек, телефон орқали мулоқот чоғида ўзбек мутахассислари бунёд этган “Хайратон — Мазори Шариф” темир йўли, Ўзбекистондан электр энергияси, озиқ-овқат ва саноат маҳсулотлари етказиб берилаётгани, Афғонистон юклари мамлакатимиз ҳудуди орқали тўсиқсиз ўтказилаётгани бугунги кунда ўта аҳамиятли экани таъкидланди.

Ўзбекистон раҳбарияти анча йиллардан буён, айниқса, сўнгги уч йилда Афғонистон муаммосини ҳал этиш йўлида қўллаб-ташаббуслар билан чиқди. Зеро, биз барча қўшни давлатлар билан ҳамкорлик, ўзаро ишончга асосланган муносабатларни дадил йўлга қўйиб, минтақада янги сиёсий иқлимни вужудга келтираётган эканмиз, бу мамлакатдаги вазиятга ҳам бефарқ бўлолмаймиз.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Афғонистон хавфсизлиги — бу Ўзбекистоннинг хавфсизлиги, Афғонистон муаммосини ҳал этмасдан туриб, тинч ва гуллаб-яшнаётган Марказий Осиё ҳақида гапириш мумкин эмас, дея бот-бот таъкидламоқда. Дарҳақиқат, Афғонистон муаммоси фақат бир ёки уч-тўрт мамлакат эмас, жаҳон миқёсидаги муаммодир. Шу ўринда бир нечта савол туғилиши табиий: бу можаро қандай келиб чиқди? Унинг ечими борми?

АФҒОНИСТОН — МИНТАҚАНИНГ АЖРАЛМАС ҚИСМИ

Ўзбекистон ҳаммиша Афғонистонда тинчлик жараёнини қўллаб-қувватлаб келган. 1999 йилда айнан Тошкентда “6+2” гуруҳи (Афғонистонга қўшни давлатлар, Россия ва АҚШ ташқи ишлар вазирлари) учрашуви бўлиб ўтган эди. Учрашувада Шимолий иттифок, шунингдек, “Толибон” ҳаракати вакиллари ҳам қатнашганди. Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2017 йилнинг сентябрь ойида БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида дунё жамоатчилиги эътиборини Афғонистон муаммоларига қаратиб, бу борада Ўзбекистон сиёсатини аниқ баён этди.

Бу масала кейинроқ Самарқанд шахрида ўтказилган “Марказий Осиё: ягона тарих ва умумий келажақ, барқарор ривожланиш ва тараққиёт йўлидаги ҳамкорлик” мавзусидаги халқаро конференция доирасида ҳам муҳокама қилинди.

Шунингдек, 2018 йилнинг 26-27 март кунлари Тошкентда ўтказилган “Тинчлик жараёни, хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик ва минтақавий шериклик” мавзусидаги халқаро конференцияда ҳам шу масала бош мавзу бўлди. Давлатимиз раҳбари юқорида даражадаги ушбу халқаро конференцияда нутқ сўзлаб, Афғонистондаги қарама-қаршиликка амалий руҳда биргаликда ечим топишни, бу можарога янги-янги қучларнинг жалб этилаётгани муаммони янада мураккаблаштираётганини, ундан беғуноҳ халқ жабр кўраётганини таъкидлаб, Ўзбекистон ташаббусларини бирма-бир санаб ўтди. Жумладан қайд этдики, барчамиз қатъий ишонамизки, хавфсизлик ягона ва бўлиномасдир ва уни фақат биргаликдаги саъй-ҳаракатлар билан таъминлаш мумкин. Биз хавф-ҳатарларнинг баъзи бирларини ўзимизники, бошқасини эса бировники, деб қабул қилмаслигимиз керак, аниқроқ айтганда, бундай қилишга ҳақимиз йўқ. Халқаро террорчи ташкилотлар Афғонистонни ўзининг доимий уя-

сига айлантириб олишига йўл қўйиб бўлмади.

Ўзбекистон раҳбари бу мамлакатдаги тангликни фақатгина барча ҳарбий-сиёсий қуч ва харакатларни муросяа эриштириш орқали бартараф қилиш мумкинлигини, улар ўртасида музокара-лар механизмини ишлаб чиқиш таклифини илгари сурди.

“Афғонистон мамлакатни даражасида — марказий ҳукумат ва кулолли муҳолифатнинг асосий қучлари, биринчи навбатда, “Толибон” ҳаракати ўртасида олдиндан ҳеч қандай шарт қўймасдан, тўғридан-тўғри мулоқотни бошлашни таъминлаш зарур”, деди Президентимиз. Айни пайтда ушбу мамлакатда иқтисодиётни тиклаш йўли билан барқарорлиқни таъминлаш зарурлиги ҳам таъкидланди.

Ҳа, давлатимиз раҳбари айтганидек, “...Афғонистонни қўшни мамлакатлар билан савдо-иқтисодий, транспорт-коммуникация ва маданий-гуманитар алоқалар тизимига жалб этиш бўйича умумий саъй-ҳаракатларимиз бу мамлакатдаги вазиятни барқарорлаштириш ва уни тинч ҳаётга қайтариш жараёнига сезиларли ҳисса қўшади”.

Бу борада Ўзбекистон бутун дунё, энг аввало, бу мамлакат билан қўшни давлатларга ўрнак бўла оладиган, афғон халқининг ойдин ҳаёти учун муҳим лойиҳаларни амалга ошириб келмоқда. Бундан бир неча йил аввал “Сурхон — Пули Хумри” янги электр тармоғи ишга туширилди, шу тариқа Афғонистонга электр энергияси етказиш ҳажми ошди. Дунё аҳли биладики, ўзбек мутахассислари заҳматлари туфайли Афғонистон иқтисодиёти учун муҳим бўлган “Хайратон — Мазори Шариф” темир йўли қуриб бетиқазилди. Лойиҳанинг келажаги катта, уни Ҳиротгача давом эттириш бўйича режа ҳам йўқ эмас. Ўзбекистон ушбу мақсад учун 500 миллион доллар ажратмоқчи. Афғонистон Президенти Ашраф Ғанининг 2017 йил 4 декабрь куни Тошкентга қилган ташрифи чоғида икки давлат раҳбарлари ўртасида бу борада келишув имзоланган эди. Уша учрашув якунида Ўзбекистон ва Афғонистон Президентларининг Қўшма баёноти, шунингдек, турли соҳалардаги ҳамкорлиқни янада мустаҳкамлашга қаратилган 16 та ҳужжатга ҳам имзо қўйилди. Ўзбекистон “Мазори Шариф — Кобул — Пешовар” йўналишини бўйича ҳам темир йўл қуриш лойиҳасида фаол иштирок этмоқчи.

Давлатимиз раҳбари Афғонистонда таълимни қўллаб-қувватлаш бўйича махсус халқаро жағмарга ташкил этишни ҳам таклиф қилди. Бу йўналишда Ўзбекистон аллақачон амалий қадамлар қўйди. Афғон ёшлари учун Термиз шахрида ўқув маркази очилди. Унда ўтган йили 100 нафар афғон ёшлари таҳсил олиб, ўз юртиларига қайтди.

Президентимизнинг Афғонистон бўйича вакили Исмаилов Эргашевнинг таъкидлашича, “Юртимизга келаётган афғонистонлик сайёҳлар сони бир неча баробар оingan. Шу билан бирга, икки томонлама савдо-сотик қучаймоқда. “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ афғон юклари учун 50 фоизли чегирма жорий қилган. Бунинг натижасида Афғонистондан экспорт ҳажми ҳам ошмоқда. Икки томон ўзаро савдо айланмасини 1 миллиард долларга етказишга ҳаракат қилмоқда. Ўтган йил Мазори Шариф шахрида “Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган” кўрғазмаси ташкил этилиб, қарийб 100 миллион долларга тенг битимлар имзоланди.

Шунингдек, 2018 йил 19 ноябрь куни Афғонистон Олий таълим вазирлигига Ўзбекистонда ишлаб чиқариладиган 25 та автобус ҳада этилди. Бундай мисолларни кўп келтириш мумкин.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Маслаҳат учрашувида (2019 йил 29 ноябрь) мамлакатимиз ташқи сиёсатида Афғонистон мавзусининг алоҳида устувор ўрни ҳақида сўзлаб, минтақадаги бошқа давлатлар раҳбарларини ҳам бу глобал муаммони бартараф этишда ҳисса қўлишга қақирди: “Афғонистон бизнинг минтақамизнинг узвий бир қисмидир. Ушбу мамлакатда тинчлик ва тараққиёт йўлига қатъий қадам қўйиш учун ёрдам бериш барчамизнинг умумий манфаатларимизга тўлиқ мос келади”, деди у.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон сўнгги уч йилда минтақадаги интеграциялашув жараёнлари, ҳамкорлик ва дўстона муҳитни яратишда ҳақиқий драйвер эканини исботлади. Зеро, қўшни давлатларда, жумладан, Афғонистонда тинчлик ҳукмрон бўлса, биз ҳам буюк лойиҳа ва оламшумул мақсадларимизни қатъият билан амалга оширамиз.

ҚУЛАЙ ИШБИЛАРМОНЛИК МУҲИТИ

ЎЗБЕКИСТОННИНГ “БИЗНЕС ЮРИТИШ — 2021” ХАЛҚАРО РЕЙТИНГИДАГИ МАВҚЕИГА ИЖОБИЙ ТАЪСИР ЭТАДИ

Хайридинмурод АБУЛҒАЙЗОВ

Мамлакатимизнинг халқаро молиявий рейтинглардаги кўрсаткичини янада яхшилаш Ўзбекистоннинг хорижий ишбилармонлар учун инвестициявий жозибадорлигини ошириш, ижобий имижини мустаҳкамлашда муҳим аҳамиятга эга. Хусусан, кейинги йилларда юртимиз ташқи сиёсатидаги очкиклик ва шаффофлик туфайли чет эл инвестицияларини жалб этиш орқали янги иш ўринлари яратиш, иқтисодиётимизни янада ривожлантириш зарурати қучлироқ сезилмоқда.

Ҳар йили Жаҳон банки ва Халқаро молия корпорациясининг мамлакатларда тадбиркорлик фаолиятининг қулайлиги ҳамда улар томонидан амалга оширилаётган тартиб-таомилларнинг соддалигини баҳолайдиган “Бизнес юритиш” халқаро рейтингни бошқа рейтинглардан қатор жиҳатлари билан фарқ қилади. У ишбилармонлик фаолиятининг бошланғич нуқтаси — рўйхатдан ўтказишдан фаолиятни тугатгунгача бўлган даврни қамраб олади.

“Бизнес юритиш” халқаро рейтингига мамлакатлар мавқеини аниқлаш учун ўнта мезон бўйича натижалар асос қилиб олинади. Келгуси йилдан бошлаб мезонлар қаторига “Давлат харидларини амалга ошириш” индикаторини киритиш режалаштирилган.

Давлатимиз раҳбарининг ўтган йил февралдаги “Жаҳон банки ва Халқаро молия корпорациясининг “Бизнес юритиш” йиллик ҳисоботида Ўзбекистон Республикасининг рейтингини яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорига мувофиқ, юртимизнинг рейтингини янада яхшилаш бўйича “Йўл харитаси” ҳамда 2022

йилга бориб мамлакатимизнинг қучли йиғирмаликдан ўрин эгаллашни назарда тутуви “Бизнес юритишни яхшилаш — 2022” мақсадли кўрсаткичлари тасдиқланди. Бу саъй-ҳаракатлар самараси ўларок, сўнгги йилларда мамлакатимизда қулай бизнес муҳитини яратиш, хорижий инвесторлар учун Ўзбекистоннинг инвестициявий жозибадорлигини ошириш мақсадида бир қанча мезъорий-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди. Тадбиркорларнинг эмин-эркин фаолият юритишига ҳалал берадиган ортиқча тўсиқ ва тартиб-таомиллар бекор қилинди.

Натижада “Бизнес юритиш — 2020” йиллик ҳисоботида кўра, Ўзбекистон рейтингда 190 мамлакат орасида 76-ўриндан 69-ўринга кўтарилди.

Жаҳон банкининг Тошкентдаги ваколатхонаси матбуот хизмати маълумотида кўра, Ўзбекистон ишбилармонлик муҳитини яхшилашда энг катта ютуқларга эришган 20 мамлакат қаторидан ўрин эгаллади.

Сўнгги йиллик ҳисоботда Ўзбекистоннинг рейтинг ўрнини яхшилашда қатор кўрсаткичлар асосий омил сифатида эътироф этилди. Жумладан, ақциядорлик жамиятларида мустақил кенгаш аъъоси ва аудит қўмитаси бўлиши шартлиги талаби қонунчиликда белгилаб қўйилди. Натижада миноритар акциядорларни ҳимоялаш чоралари қучайтирилди. Шартномалар ижросини таъминлашда халқаро амалиётда кенг қўлланадиган низоларни ҳал қилишнинг судгача бўлган механизми — медиациядан фойдаланишни рағбатлантириш бўйича механизм қонунчиликка киритилди. Халқаро савдо соҳасини соддалаштириш йўналишида божхона ва чегара текширувида хавфни бошқариш тизими — “яшил йўлак”, “сарик йўлак”, “қизил йўлак” тўлиқ ишга туширилди.

Бироқ эришилган ижобий натижага қарамадан, айрим индикаторлар, жумладан, “Қурилишга руҳсатномалар олиш”, “Кредит олиш”, “Солиқ тўлаш”, “Мулкни рўйхатдан ў-

ЖАРАЁН

БИЗНЕС-ОМБУДСМАН МУАММОЛИ ВАЗИЯТДА ТАДБИРКОРНИ ҚЎЛЛАЙДИ

Соҳиба МУЛЛАЕВА,
"Янги Ўзбекистон" мухбири

Бирор соҳада ишлаб чиқаришни йўлга қўйиб, уч-тўрт одамни иш билан таъминлаш осон эмас. Аввало, бунга катта журъат ҳамда молиявий кўмак керак. Халқимиз бошига келган коронавирус балоси барча қатори тадбиркорлар фаолиятини ҳам четлаб ўтмади. Аниқроғи, инвесторлар билан ҳамкорликда лойиҳалар бошлаётган ва шу орқали рўзгорини тебратиб, давлатимиз иқтисодий ривожига ҳисса қўшаётган тадбиркорларга қийин бўлиши тайин.

Шуни ҳисобга олган ҳолда ҳукумат томонидан дунёдаги эпидемиологик вазият ва Ўзбекистонда коронавируснинг тарқалиши туфайли шартномалар бажарилмаган тақдирда бизнес учун "форс-мажор" режими жорий этилди. Бундан ташқари, карантин фаолиятига салбий таъсир кўрсатган жисмоний шахслар ва яқка тартибдаги тадбиркорларнинг реал даромад ва имкониятлари ҳамда молиявий қийинчиликларни бартараф этиш мuddатларидан келиб чиқиб, кредит тўловларига имтиёзли давр бериш ҳамда яқуний тўловлар мuddатларини берилган имтиёзли даврга мос равишда узайтириш чоралари қўрилмоқда.

Шунга қарамай, айрим тадбиркорлик субъектларининг давлат органлари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат идоралари билан ўзаро муносабатларида тадбиркорлик фаолияти субъекти ҳуқуқларининг устуворлиги принципига амал қилмаслик ҳолатлари ҳам учраши мумкин. Ҳуқуқи поймол бўлган, фаолияти ассосиз тўхтатилган тадбиркорлар мурожаат қиладиган ташкилотлардан бири Президент ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил институтидир.

Айтиш кераки, 2017 йил 5 майда Президентимизнинг "Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва

қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакили институтини таъсис этиш тўғрисида"ги фармони қабул қилинган эди. Меъёрий ҳужжатга биноан, таъсис этилган янги институт — Президент ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил, халқона айтганда, Бизнес-омбудсман инсон ҳуқуқлари бўйича Омбудсмандан фарқли равишда ишбилармонларнинг шикоят, ариза ва ташкифларини ўрганиб, уларга кенг қўламли ёрдам беради.

ТАДБИРКОРЛАРНИ ҚАНДАЙ МУАММОЛАР ҚИЙНАЙДИ?

— Ўтган йили ташкилотимизга тадбиркорлардан 6 минг 328 та мурожаат келиб тушди, — дейди Президент ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил девони бош инспектори Шерзод Саидов. — Ўрганишларимиз тадбиркорларни кўпроқ қандай муаммолар қийнаётгани хусусида муайян хулосалар чиқариш имконини берди. Мурожаатларнинг аксариятида маҳаллий давлат ҳокимияти органлари қарорлари (хатти-ҳаракатлари)дан норозилик билдирилган. Ер олиш масаласида ҳам тадбиркорлар кўп бора мурожаат қилган.

Қолаверса, назорат қилувчи органлар ва банклар фаолияти, солиқ соҳасига оид қонун ҳужжатларига риоя қилмаслик ҳамда суд қарорлари ва уларнинг ижроси билан боғлиқ масалаларда мурожаат қилишдади. Ташкилотимиз томонидан тадбиркорларнинг қонуний ҳақ-ҳуқуқларини тиклаш юзасидан тақдимнома, хулоса ва маъмурий баённомалар расмийлаштирилиб, судларга юборилган. Таъсир чоралари кўрилиши натижасида мансабдор шахсларнинг айримлари интизомий ҳамда маъмурий жавобгарликка тортилган бўлса, давлат органлари ва ташкилотлари томонидан қонуний қабул қилинган 351 та қарор бекор қилинди. Демак, шунча тадбиркор нотўғри ва қонуний чиқарилган қарор ортдан азият чекиб юрган.

— Бундан бир неча йил олдин фойдаланилмаётган бинони юз миллион сўм инвестиция киритиш шarti билан аукционда сотиб олган эдим, — дейди "ISTEL" МЧЖ директори Мақсуд Бобоқонов. — Ҳуқуқимизга аъло атрофда маблағ сарфлаб, меҳмонхона очдик. Ишни энди бошлаганимизда ҳокимлик вакиллари келиб, объект бошқа тадбиркорга берилганини айтиди. Ҳақ-ҳуқуқимизни талаб қилиб жуда кўп идораларга мурожаат этдик. Айрим ташкилотлар биздан объектни олиб қўйиш мутлақо ассосиз экани тўғрисида хат беришдан нарига ўтолмади. Салкам бир йиллик оворагарчиликдан сўнг танишлар тавсияси билан Президент ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил — Бизнес-омбудсманга мурожаат қилдим. Мурожаатим ўн беш кун давомида ўрганиб чиқилди. Бизнес-омбудсман вакили номимдан судда қатнашиб, ерга эгалик ҳуқуқимни қайтарди. Ҳокимлик томонидан бинони олиб қўйиш тўғрисида чиқарилган қарор нотўғри экани исботланди.

Ортиқча оворагарчилик ва ноҳақлик тадбиркорнинг силласини қуритади. Бу, ўз навбатида, унинг ишига, албатта, сал-

Ҳоким йўлдошев олган сурат.

бий таъсир этади. Йирик солиқ тўловчи тадбиркорлар қаторига кирувчи навабдаги суҳбатдошимизнинг иши биров чипроқ эди.

— Ўтган йили 15 августда бизга 20 сотих ер 4,5 миллион АҚШ доллари миқдоридан инвестиция киритиш шarti билан ажратилган эди, — дейди "Primer Brokers" МЧЖ директори Дилором Манғужек. — Бу объектда Ўзбекистон учун янгилик бўлган маҳсулотларни ишлаб чиқаришни мўлжаллаган эдик. Аввалига у ер бошқа тадбиркорга сотиб юборилди. Бу бўйича шикоят қилганимдан кейин бошқа жойдан ер ажратилди. Кейин билсам, у бузилмаган ҳудудда жойлашган экан. Бундан ташқари, у ерда сув, газ ва электр ўтказиш харажатлари учун ҳам жуда катта маблағ ҳисоблаб берилди. Нима қилишимни билмадим. Инвесторлар билан келишиб қўйганман, иш бошлашим керак. Бу бўйича ёрдам сўраб бормаган ташкилотим қолмади. Уларнинг барчаси ҳокимлик қарорига қарши чиқолмаслигини билдирди. Шундан сўнг Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакилга мурожаат қилдим. Масаланим обдон ўрганилган, беш ойдан бери ҳал бўлмаётган муаммага бир кунда ечим топилди...

ВАКОЛАТ КЕНГАЙДИ, КЕЙИН-ЧИ?

Президентимизнинг 2019 йил 15 мартдаги "Тадбиркорлик фаолиятини ҳимоя қилиш тизимини тубдан такомиллаштириш ва прокуратура органлари фаолиятини оптималлаштириш чора-тадбир-

лари тўғрисида"ги фармонига биноан, ўтган йилнинг 1 апрелидан тадбиркорлик субъектларида ўтказиладиган текширувларни мувофиқлаштириш ва уларнинг қонунийлиги устидан назорат қилиш Президент ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакилга юклатилди. Шундан сўнг вакил девони тадбиркорлик субъектлари фаолиятида ўтказиладиган текширувларни мувофиқлаштириш ва назорат қилувчи органлар томонидан текширувлар ўтказилишининг қонунийлиги устидан доимий назорат ўрнатди.

— Вакил томонидан Назорат қилувчи органлар томонидан тадбиркорлик субъектлари фаолиятида ўтказиладиган текширувларни келишиш ва ўтказиш тартиби тўғрисидаги низоом лойиҳаси ишлаб чиқилиб, 39 та назорат идораси билан келишилди ва қабул қилиш учун Вазирлар Маҳкамасига киритилди, — дейди Шерзод Саидов. — Шу билан бирга, "Тадбиркорлик субъектлари фаолиятини давлат томонидан назорат қилиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси ишлаб чиқилиб, барча манфаатдор вазирлик ва идоралар билан келишилган ҳолда Адлия вазирлигига тақдим этилди. Шунингдек, 2019 йил 12 ноябрда қабул қилинган "Баъзи давлат органларининг фаолияти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонунда тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ва бузилган ҳуқуқларини тиклашда муҳим аҳамият касб этувчи вазифаларни киритишга эришилди.

Мутахасссининг таъкидлашича, мазкур меъёрий ҳужжатга қўра, Бизнес-омбудсман ва унинг девони ходимларининг қонуний фаолиятига тўққинлик қилганлик ҳолати бўйича мансабдор шахсларга нисбатан маъмурий жавобгарлик белгиланиб, ташкилот тадбиркорлик субъектлари манфаатларини қўлаб берилган даъволар, аризалар ва шикоятлар юзасидан фуқаролик, иқтисодий ва маъмурий судларда давлат божини тўлашдан озод қилинди.

ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИ ТИКЛАНИШИГА КЎМАК БЕРИЛАДИ

Тадбиркорлик аслида таваккалчилик деганидир. Бошлангишда зўр фойда келтираётган ишингиз бирпасда тўхтаб қолиши ёки аксинча, аввалига зарар билан ишлаётган лойиҳангиз зўр тадбиркорлик субъектига айланиши мумкин. Турли сабабларга қўра илжосиз қолган тадбиркорларга Бизнес-омбудсман қандай кўмак бераётгани кўпчиликини қизиқтиради, албатта.

— Ҳозирги карантин даврида аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда тадбиркорларга санитария-эпидемиология талаблари ва меъёрлари бўйича тегишли ташкилот билан шартнома тузиб, унда келтирилган шартларга қатъий амал қилиш талаб этилмоқда. Яъни шу талабларни бажарса, тадбиркор ишида давом этиши керак. Лекин айрим мутаассадилар томонидан тадбиркорлик субъектини ҳеч қандай ассосиз ёлғиз ташлаб, тадбиркорларга босим ўтказиш ҳолатлари учрамоқда. Шундай вазиятларда бизнес эгалари бизнинг ишонч идораси билан қўнғироқ қилиб, муаммоларини айтишлари мумкин. Тадбиркорнинг иддаоси ассосли бўлса, ташкилотимиз тегишли чораларни кўради, — дейди Шерзод Саидов.

Мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга масъул ташкилотлар орасида Президент ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакилнинг ўзига хос вазифа ва ваколатлари бор. Буни ташкилот ҳам, тадбиркорлар ҳам ҳис қилиши лозим. Тадбиркорлар арилиш муаммолар билан мурожаат қилса, Бизнес-омбудсман ўзига берилган ваколатидан оқилона фойдаланса, иқтисодий тизим "локомотив" бўлган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари оғир даврдан талофатсиз ўта олади.

ИСТЕЪМОЛЧИ ҲУҚУҚИ

ШАРТНОМАДА ИСТЕЪМОЛЧИ ҲУҚУҚИ КАФОЛАТЛАНИШИ ШАРТ

ИСТЕЪМОЛЧИЛАР ҲУҚУҚЛАРИ БУЗИЛМОҚДА

Ижара шартлари енгиллигига маҳлиё бўлиб, автомобилни ижарага берувчи фирмалар билан ўз хоҳишига қўра шартнома тузаётганлар орасида кейинчалик алданиб қолаётган инсонлар ҳам йўқ эмас. Хусусан, Президентимизнинг 2019 йил 11 сентябрдаги "Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий ва институционал тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони билан Монополияга қарши курашиш қўмитаси ҳузурида ташкил этилган Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш агентлигига машинани ижарага берувчи ҳўжалик субъектлари билан тузилган шартномалар талаби бажарилмагани ва истеъмолчилар ҳуқуқлари бузилгани бўйича фуқаролардан 20 дан ортиқ шикоят хати, норозилик мурожаати келиб тушган.

— Бизга келган мурожаатларни ўрганиб, таҳлил қилиш жараёнида автомобилни ижарага берувчи ва ижарага олувчи ўртасида тузилган икки томонлама шартномаларнинг аксариятида истеъмолчиларнинг ҳуқуқлари қўпол тарзда бузилаётганига гувоҳ бўлдик, — дейди Лочинбек Исабеков. — Жумладан, шартномага қўра, ваъда қилинган машина ўз вақтида етказиб берилмагани ёки унинг ўрнига бошқа автомобиль берилгани, бундан норози бўлган фуқарога пули қайтарилмагани, қайтарилган тақдирда ҳам ҳеч қандай ассосиз муайян қисми ушлаб қолинган ҳуқуқларни қузатишган. Ҳатто ижара пулини бир неча бор кечиктириб тўлагани учун ижарага берувчи ҳўжалик субъекти томонидан истеъмолчи устидан судга ариза берилиб, машина суд орқали қайтариб олиниши бўйича оғохлантириш хати юборилган ҳолатлар ҳам қайд этилган. Мақсад истеъмолчидан машинани тортиб олиб, шу кўнча тўланган пулни ҳам қайтариб бермаслик бўлган. Бу турдаги аксарият шартномаларда фақат бир томон — ижара берувчи ҳўжалик субъекти манфаатлари юқори туради. Хусусан, шартнома шартларида фуқародан пул маблағлари нима мақсадда тўлов сифатида қабул қилинаётгани, ҳўжалик юритувчи субъектнинг хизмат ҳақлари, автомобилни топириш мuddати аниқ ва тўғри қўрсатилмаган. Ҳўжалик юритувчи субъектнинг молиявий ҳўжалик фаолияти барқарорлик даражаси пайсайданда ёки банкротлик ҳолатлари вужудга келганида истеъмолчилар томонидан қўриладиган зарарларнинг қопланиши ҳам шартноманинг бирор бандида қафолатланмаган. Ҳатто айрим истеъмолчилар белгиланган тўловни амалга ошириганидан сўнг қўлига шартнома ҳужжати берилмаган. Шунингдек, шартнома шартларида тўлов тўлиқ амалга оширилган, автомобилни етказиб бериш мuddати аниқ қўрсатилмаган. Истеъмолчи тўловларни кетма-кет икки ва ундан ортиқ марта ўз вақтида амалга оширмаса, ҳўжалик юритувчи субъект зарарни ундирган ҳолда автомобилни қайтариб олиши ҳамда тўланган тўловларни қайтариб бермаслик ҳуқуқига эга, деб қўрсатилгани фуқаролар ҳуқуқларининг тўғридан-тўғри бузилаётганидан далолат.

ҳолатлари қузатилган. Ҳатто ижара пулини бир неча бор кечиктириб тўлагани учун ижарага берувчи ҳўжалик субъекти томонидан истеъмолчи устидан судга ариза берилиб, машина суд орқали қайтариб олиниши бўйича оғохлантириш хати юборилган ҳолатлар ҳам қайд этилган. Мақсад истеъмолчидан машинани тортиб олиб, шу кўнча тўланган пулни ҳам қайтариб бермаслик бўлган. Бу турдаги аксарият шартномаларда фақат бир томон — ижара берувчи ҳўжалик субъекти манфаатлари юқори туради. Хусусан, шартнома шартларида фуқародан пул маблағлари нима мақсадда тўлов сифатида қабул қилинаётгани, ҳўжалик юритувчи субъектнинг хизмат ҳақлари, автомобилни топириш мuddати аниқ ва тўғри қўрсатилмаган. Ҳўжалик юритувчи субъектнинг молиявий ҳўжалик фаолияти барқарорлик даражаси пайсайданда ёки банкротлик ҳолатлари вужудга келганида истеъмолчилар томонидан қўриладиган зарарларнинг қопланиши ҳам шартноманинг бирор бандида қафолатланмаган. Ҳатто айрим истеъмолчилар белгиланган тўловни амалга ошириганидан сўнг қўлига шартнома ҳужжати берилмаган. Шунингдек, шартнома шартларида тўлов тўлиқ амалга оширилган, автомобилни етказиб бериш мuddати аниқ қўрсатилмаган. Истеъмолчи тўловларни кетма-кет икки ва ундан ортиқ марта ўз вақтида амалга оширмаса, ҳўжалик юритувчи субъект зарарни ундирган ҳолда автомобилни қайтариб олиши ҳамда тўланган тўловларни қайтариб бермаслик ҳуқуқига эга, деб қўрсатилгани фуқаролар ҳуқуқларининг тўғридан-тўғри бузилаётганидан далолат.

ҲУҚУҚИЙ АСОСИ ҚАНДАЙ?

Ҳўш, автомобилни ижарага олиш ҳолатлари бузилганда фуқароларнинг ҳуқуқлари қай тарзда ҳимоя қилинади?

— Мазкур фаолиятни тартибга солиш бўйича қонунчиликда бўшлиқнинг мавжудлиги, яъни лизинг фаолияти ёки истеъмол кредити предметига мос бўлмаган ҳолда қафолатланмаган (таъминланмаган) молиявий хизматлар кўрсатилиши шу каби муаммоларнинг юзага келиши ва фуқароларнинг алданиб қолишига сабаб бўляпти — дейди Лочинбек Исабеков. — Автомобилни ижарага бериш лицензия талаб этилмайдиган фаолият тури бўлгани боис, уни ташкил этувчи шахслар давлат рўйхатидан ўтиб, иш олиб бораверади. Яъни уларнинг фаолияти бирор қонун асосида тартибга солинмаган. Аммо бу уларга истеъмолчилар ҳуқуқларини бузишга рўхсат берайди. Фуқаролар мазкур масалада агентликка мурожаат қилганидан сўнг биз аризининг мохиятидан келиб чиқиб, автомобиль ижарага берувчига сўров хати юборамиз. Улар хат асосида тушунтириш берган, жараёнда ҳақиқатдан истеъмолчилар ҳуқуқлари бузилган бўлса, уларни ўрнатилган тартибда тиклаш бўйича ҳўжалик юритувчи субъектга зарур кўрсатмалар берилади. Бу кўрсатмалар ўз вақтида бажарилмаса, маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг тегишли бандларига биноан, улар жарима қўллаш бўйича оғохлантирилади. Шунда ҳам масала ҳал этилмаса, судга фуқаронинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича даъво аризалари киритишисиз мумкин. Фирмабарлик, жиноят аломатлари бор, деб ҳисобланган ҳолатларда ижарага берувчи ҳўжалик бузилган бўлса, уларни ўрнатилган тартибда тиклаш бўйича ҳўжалик юритувчи муҳофаза қилувчи органларга топирилади. Айтиш кераки, бугунга қадар агентликда 10 га яқин истеъмолчининг мурожаатлари ижобий ҳал этилди.

— 2019 йил 4 июнда "UMID AVTO LIZING" МЧЖ билан "Аванс тўлови тўғрисида" шартнома имзоладим, — деди Термиз туманида истиқомат қилувчи Тўрамурод Холбоев. — Ташкилот билан 120 иш кўчи мобайнида "COBALT LT" русумли автотранспорт воситасини 60 ой мuddатга йиллик 20 фойз устима тўлаш шarti билан етказиб беришга келишдик. Шартнома талаби асосида 2019 йил 4 июнда жамиятнинг ҳисоб рақамига 38 469 354,01 сўм миқдорда пул ту-

ширдим. Аммо мuddати анча ўтиб кетишига қарамай, улардан ҳеч қандай ёзма мурожаат ҳам, автотранспорт воситасини, ҳатто тўланган пулни ҳам ололмадим. Шу боис, мазкур масалада 2020 йил 24 январда Монополияга қарши курашиш қўмитасига, 2020 йил 5 февралда Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш агентлигига ариза билан мурожаат қилдим. Агентлик "UMID AVTO LIZING" МЧЖ билан тузилган шартномани ўрганган, ҳуқуқларини ҳимоя қилди ва тўланган маблағни тўлиқ қайтариб олишимга амалий ёрдам берди.

— Аммо автомобиль ижарага берувчи барча пуллари тўлпаб, чет давлатга қочиб кетиш ҳолатларида фуқаронинг ҳуқуқини таъминлаш ҳеч қандай қонун асосида қафолатланмаган, — давом этди Лочинбек Исабеков. — Шу боис, бугунги кунда агентлик томонидан кейинчалик сотиб олиш шarti билан ижарага бериш фаолияти ўрганиб чиқилмоқда ва истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида тегишли ташкилотларга тақлифлар тайёрланмоқда. Жумладан, Вазирлар Маҳкамасига бу масалада истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича қонунчиликка тегишли ўзгаришлар киритиш, хусусан, пул маблағларини Товар-хонамез бижриси клиринг палатаси орқали ўтказиш, шунингдек, Адлия вазирлигига ижарага берувчи ва истеъмолчи ўртасида тузилмаган шартноманинг намунавий шаклини ишлаб чиқиш бўйича тақлифлар берилди. Мазкур чора-тадбирларнинг амалиётга таъбиқ этилиши ижарага берувчилар билан ижарага олувчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини тенглаштириш билан бирга, истеъмолчилар ҳуқуқларининг қонуний қафолатланмишга хизмат қилади. Аммо бу жараёнда фуқароларнинг ҳам қабул қилинаётган қонун ва меъёрий ҳужжатларни ўқиб-ўрганиши, уни ҳурмат қилиши ва амалда ундан фойдалана билиши, хусусан, автомобиль ижараси бўйича тузилмаган шартномалар жараёнида ҳужжатларни имзолашдан олдин уларни ўрганиб чиқиш, келтирилган шартлар унга мос эканига ишонч ҳосил қилиш, зарур бўлса, ҳуқуқшўнослар билан маслаҳатлашиш каби оддий ҳолатларга эътибор бўлиши мақсадга мувофиқ. Ҳар бир фуқаро ўз ҳуқуқларини англаб етсагина, ўзаро тузилмаган шартномалар ҳар икки томон манфаатларига хизмат қилади.

Ирода ТОШМАТОВА,
"Янги Ўзбекистон" мухбири

Бутун аҳоли орасида барча турдаги товарлар, ҳатто мобил телефонларни банк ёки хусусий ташкилотлар орқали кредитга олиш оммалашди. Айниқса, юртдошларимизда енгил ва юк автомашиналари харид қилишга талаб ортиб бораётган бугунги даврда автокредитларнинг жорий этилиши айна мuddао бўлмоқда.

Аммо автомобилни кредитга олиш истагида банкларга бораётган айрим фуқаролар орасида кредит шартлари ёки тўлов нархлари тўғри келмаётгани боис, машинани охирида сотиб олиш шarti билан ижарага берувчи жамият ёки ташкилотларга мурожаат қилаётганлар ҳам кўпчиликини ташкил этмоқда. Кўп ҳолларда қўйиладиган шартларнинг бирмунча енгиллиги кишиларни ўзига оҳанрабодек тортади. — Банкларда кейинчалик муаммолар юзага келмаслиги учун автокредит беришда истеъмолчидан даромадлари ва кредит тарихи тўғрисидаги маълумотлар, қатъий белгиланган бошлангич тўлов суммаси талаб қилинса, ижарага берувчи жамият ёки ташкилотларни бу нарсалар қизиқтирмаслиги, ижара шартномаси бўйича автомашинани харид қилиш

учун зарур бўлган ҳужжатлар минимал пакети, одатда ҳайдовчилик гувоҳномаси ва фуқаролик паспортининг ўзи етарли бўлиши инсонларга маъқулроқ, — дейди Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш агентлиги бошқарма бошлиғи Лочинбек Исабеков. — Яна бир жиҳати, банк кредитлари 3 йилдан 5 йилгача берилса, хусусий ташкилотларнинг ижара шартномаларида бу мuddат истеъмолчининг хоҳишига қараб 3 йилдан 7 йилгача белгиланиши мумкин. Бундан ташқари, мазкур турдаги ижарада бошлангич тўловнинг мослашувчанлиги ҳам инсонларни ўзига жалб қилади ва автомобилни ижарага берувчи ҳўжалик субъектлари истеъмолчи қўзида қутқарувчига ўхшаб қўринади.

САЛОМАТЛИК

КОРОНАВИРУСГА ҚАРШИ БИРГАЛИКДА КУРАШАМИЗ

Ақбар БЕКМУРОДОВ,
тиббиёт фанлари номзоди

Мамлакатимизда коронавирус инфекцияси тарқалишининг олдини олиш ва бартараф этиш учун ҳар бир шахс, ҳар бир оила ўз ҳиссасини қўйиши лозим. Касаллик авж олган Осиё ва Европа давлатларида мазкур инфекция оқибатида вафот этганларнинг аксариятини иммунитетни сусайган, сурункали касалликка чалинган кишилар ва кексалар ташкил этмоқда.

Ҳозирда юртимизда карантин эълон қилинган боис аҳолининг аксарият қисми ўз уйда. Бу пайтда уларнинг оила аъзолари билан кунни зеркишсиз, унумли ва соғлиқ учун фойдали ўтказиши муҳим ўрин тутди. Аввало, кун тартибини тўғри тузиб чиқиш зарур. Уйда ўтириш заруриятини карантин деб эмас, балки саломатликни тиклаш, фарзандлар тарбияси билан бевоҳита шугулланиш, китоб ўқиш, ижод қилиш, янги асарлар, илмий янгиликлар яратиш, уйи ва шахсий ер участкасида қилиниши лозим бўлган ишларни бажариш учун берилган имконият, деб қабул қилиш керак.

Ёшим 60 да. 55 ёшгача менда стенокардия, гипертония касаллиги, ошқозон ва 12 бармоқли ичак яраси (қон кетиш асорати билан), сурункали гепатит, мигрень, кўкрак ва бел умуртқалари чурраси, ревматик юрак нуқсонини қабул қилаётган ҳасталиклар мавжуд эди. Бир кунда 8 тагача дори ичар, йилига 2-3 мартабагача шифохонага ётиб даволанар эдим. Соғлигим ёмонлашганда тез-тез ишхонадан уйга кетишга мажбур бўлардим. 2016 йил 1 январдан ўзим тузган

дастур асосида бадантарбия машқлари билан шугуллана бошладим. Секинлик билан машқ юктамаларини кўпайтириб бордим. Бир йилдан сўнг менда барча дори воситаларини ичишга эҳтиёж қолмади. Мана уч йилдирки, мен дори ичмайман ва шифохонага ётиб даволанмайман, чунки соғлигим яхши, даволанишга ҳеч қандай заруратим йўқ. Шамоллаш ва гриппга жуда кам чалинаман, чалинган пайтимда ҳам атрофимдаги барча шахсларга нисбатан енгил ўтказаман. Ҳозирги пайтда барча оила аъзоларим (невараларим) билан

ҳар куни 2 соат бадантарбия қилишни одат қилганмиз. Коронавирус инфекцияси юқишдан ҳеч ким ҳимояланмаган. Лекин ҳар кунги бадантарбия орқали организмнинг ҳимоя кучи ва иммунитетни ошириш орқали ўзимиз ва оила аъзоларимизга ушбу касаллик юққан тақдирда ҳам уни енгил ўтказиш ва тезда соғайиб кетишни таъминлашимиз мумкин. Шунинг учун ҳамюртларимни барча оила аъзоларини жалб қилган ҳолда бадантарбия билан жиддий шугулланишга қақираман.

МУШОҲАДА

САФАРДАН КЕЛГАН ИНСОННИ ЗИЁРАТ ҚИЛИШГА ШОШИЛМАНГ!

СИНОВЛИ КУНЛАР ЗАРАРЛИ
УРФ-ОДАТЛАРНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШИМИЗ
КЕРАКЛИГИНИ КЎРСАТЯПТИ

Бунёдбек ШАМСУТДИНОВ

Коронавирус инфекцияси дунёни ўз “измига” солишга уриняпти, десак тўғри бўлади. 2000-2015 йиллар давомида инсоният бошидан ўтказган чўчка гриппи, парранда гриппи, SARS гриппи, куйдирги, эбола вируси ва бошқа шу каби касалликлар коронавирусчалик кенг қўламда тарқалмаган эди.

Дастлаб ушбу вирус келтирган зарар оддий грипп ва бошқа шу каби касалликлар ёки автохалокатлар келтирган зарар билан таққосланиб, уларчалик зиён етказолмагани фактлар билан бир неча бор исботланди, интернет орқали тарқатилди. Жумладан, 10 февраль кунини коронавирусдан Хитойда 108 киши вафот этган бўлиб, ушбу кунда 26283 киши саратондан, 24641 киши юрак хуружидан, 4300 киши қандли диабетдан, 256 киши афрон пашшаси ёки бошқа ҳашарот чақишдан оламдан қўз юмгани маълум қилинди. Аммо минг уринмайлик, ушбу вирусни бошқа офатлардан ягона жиҳат ажратиб туришини барчамиз тан олишга мажбурмиз. Бу унинг нарсаси, буюми, иқлим, жой-шароит танламасдан, тез тарқалиб кетаётганидир. Айнан шу жиҳат бу вируснинг дахшатли эканидан дарак беради.

Бизнинг ўзига хос одатларимиздан бири — сафардан келган инсонлар зиёратига шошилишимизда. Айни кунлардаги воқеалар одатларимизга ўзгартриш киритишимизга сабаб бўлиши мумкин. Аслида бу одатимиз яхши, аммо сафардан қайтган инсоннинг қай аҳволда келгани, кайфияти, соғлиги кўпичча бизни қизиқтирмаслиги энг катта хатоимиздир. Аскариймиз тезроқ бориб, биринчилар қаторида суҳбатини олиш пайида бўламиз. Бугун бошимиздан ўтказётган таҳликали кунлар келгуси-

да ушбу жиҳатлар ҳақида ўйлашга сабаб бўлса, ажаб эмас.

Охириги вақтларда тўйларни тартибга солиш юзасидан бир қатор ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди. Жумладан, Олий Мажлис Сенати ва Қонунчилик палатаси кенгашлари 2019 йил 14 сентябрда тўй-ҳашамлар, оилавий тантаналар, маърака ва маросимлар, марҳумларнинг хотирасига бағишланган тадбирлар ўтказилишини тартибга солиш тизимини такомиллаштириш тўғрисидаги қарор ҳамда Тўйлар, оилавий тантаналар, маърака ва маросимлар ўтказилишини тартибга солиш тўғрисида низом қабул қилган эди. 2020 йил 14 мартдаги “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартриш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида” қонунга мувофиқ, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс ушбу тартибга доир талабларга риоя этмаслик учун жавобгарликни назарда тутувчи модала билан тўлдирилди. Мазкур тартибларнинг кун тартибига чиқиши, унинг ижобий жиҳатлари карантин вақтида анчайин ойдинлашди. Имкон қадар одамларни кўпроқ йиғиш эмас, балки тадбирларни ижамат ўтказиш маблагимиз тежаллиши ва, асосийси, соғлигимиз асралишига сабаб бўлишини кўриб турибмиз.

Касаллик нафақат бизни бирлаштирмайди, балки ёмон одат ва камчиликларимиздан воз кечишимизни ҳам тақозо этмоқда.

НУРОНИЙ ИБРАТИ

ОТАЛАР ДУОСИ ИЖОБАТ БЎЛГАЙ!

Абдулҳай ЮНУСОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Коронавирус инфекцияси сабаб мамлакатимиз бўйлаб жорий этилган карантин аҳолини ушбу хатарли касалликдан муҳофаза қилишга қаратилган. Халқимиз бугун ўз уйда ўтириб, юртимиз ва дунёда бу борада кўрилатган чора-тадбирлардан интернет ва оммавий ахборот воситалари орқали хабардор бўлиб турибди.

Нуроний отахон, 90 ёшли Фозилжон Каримов ҳам 7 нафар фарзанди, 30 дан ортиқ набира ва эвараси даврасида кўп қатори уйда ўз вақтини сермозмун ўтказишга интилоқда. Отахон фарзандларига Иккинчи жаҳон уруши даврида фронт ортида ўтган оғир ҳаёт машаққатлари ҳақида сўзлаб, ҳозирги кунлар ўткинчи эканини айтиб экан, халқимизга Яратгандан омонлик тилаб, доимо дуода бўлмоқда.

— Бугун кексаю ёшнинг фикри-хаёлида мана шу офат бўлиб қолди, аммо биз бундан қийин кунларни кўрган ва оғир синовларни енгилб ўтган халқимиз, — дейди Фозилжон ота. — Давлатимиз раҳбари жонқуярлик билан, юртимиз учун қайғуриб, карантин жорий этган экан, албатта, биз бунга қатъий амал қилишимиз лозим. Уйда қолиб вақтни бекорга совурмасдан, китоб ўқиш ва билимини ошириш орқали ўзимизга фойда келтириш имкониятини қўлдан бой бермаслик керак. Биз кексалар янгиликларни газеталардан ўқишга ўрганиб қолганмиз. Бугун газеталар орқали матонатли шифокорларимиз, имонли ва тандошларимиз бир тану бир жон

бўлиб вирусга қарши курашаётганини билб турибмиз. Нуронийлар ҳам юртимизга келган балога қарши беш вақт намозларда қўлимизни дуога очиб, Аллоҳдан халқимизга тинчлик-хотиржамлик, давлатимиз раҳбари ва у киши бошчилигидаги барча мутаассадиларга куч-қувват, ишларида фойда-баракка, юртимизга омонлик тилашдан чарчамаймиз!

“Дуо билан эп қўқаради, оталар дуоси эса ижобат”, дейишди. Ҳозир пиру бадавлат, йи-монли кексаларимиз биз билан елкадош бўлиб, туну кун дуода экан, коронавирус балосини енгилб ўтамиз! Илоҳим, нуронийлар тилаги ижобат бўлсин!

ҚЎЛ МАШҚЛАРИ

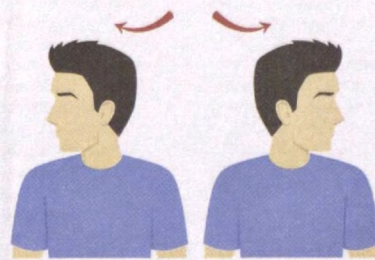
1. Иккала қўл бармоқларини 30 мартаба букиб-ёзиш;
2. Иккала билакни 30 мартаба букиб-ёзиш;
3. Иккала билакни 30 мартаба ўнга, 30 мартаба чапга айлантириш;
4. Иккала тирсакни 30 мартаба букиб-ёзиш;
5. Иккала қўлни узатган ҳолда 30 мартаба ичкарига, 30 мартаба ташқарига бураш;
6. Иккала қўлни ёнбош-орқага узатган ҳолда 30 мартаба кўтариб-тушириш (қанот қоқиш);
7. Иккала қўл билан елкадан “чивин”ни олдинга 30 мартаба олиб ташлаш ҳаракатини бажариш;
8. Иккала қўл билан елкадан “чивин”ни юқорига 30 мартаба олиб ташлаш;
9. Иккала қўлни тўлиқ узатган ҳолда 30 мартаба юқорига кўтариб-тушириш;
10. Иккала қўлни тўлиқ узатган ҳолда навбат билан 30 мартаба юқорига кўтариб-тушириш;
11. Иккала қўлни бирлаштириб, 30 мартаба кўтариб-тушириш (“ўтин ёриш”);
12. Иккала қўлни тўлиқ ёнбошга узатган ҳолда 30 мартаба олдинга, 30 мартаба орқага чапак чалиш;
13. Иккала қўлни тўлиқ ёнбошга узатган ҳолда 30 мартаба олдинга, 30 мартаба орқага айлантириш.

да навбат билан 30 мартаба юқорига кўтариб-тушириш;

БОШ МАШҚЛАРИ

1. “ҲА” — 30 мартаба;
2. “ЙУҚ” — 30 мартаба;
3. “БИЛМАДИМ” — 30 мартаба;
4. Бошни ўнга 30 мартаба, чапга 30 мартаба айлантириш;
5. Кўз олмасини ўнг томонга 10 мартаба ва чап томонга 10 мартаба айлантириш, кўзни 10 мартаба қаттиқ очиб-ёпиш.
6. Пастки жағ бўғимини ишлатиш учун 10 мартаба оғизни катта очиб-ёпиш.
7. 10 мартаба масҳарабоз қулгисини бажариш, лунжни 10 мартаба ўнга ва 10 мартаба чапга айлантириш.

кепаман. Кўпчилик бу машқларини бажариши натижасида нафақат соғлиги тиклангани, балки ҳаётга ишонч билан қарашни кучайгани ва куч-гайрати ошгани ҳам билдирмоқда. Мен тавсия қилаётган машқларни уй шароитида, ҳеч қандай махсус формасиз бажарса бўлади. Бунинг учун ҳеч қандай тренажёр ҳам керак эмас.

Танамиздаги касалланган ҳар бир аъзони даволашда шифокорлар эъти-

борни, асосан, ўша органда қон айланишини яхшилашга қаратади. Лекин дорининг ижобий таъсири билан бирга салбий жиҳатлари ҳам борлигини эсдан чиқармаслик керак. Шунинг учун барчамиз бадантарбия машқлари билан мунтазам шугуллансак, табиий равишда барча аъзоларимизда қон айланишини яхшилашимиз. Натижада нафақат юқумли, балки бошқа барча касалликлардан ҳам фориғ бўламиз.

ОЁҚ МАШҚЛАРИ

1. Оёқ учидан туриб, 10 дақиқа жойида югуриш;
2. Оёқ учидан туриб, 3 дақиқа иккала оёқда сакраш;
3. Ўтирган ҳолда 2 дақиқа юриш;
4. 30 мартаба ўтириб туриш;
5. 20 сантиметр баландликка ўнг оёқда 10 мартаба, чап оёқда 10 мартаба чиқиб тушиш (стен);
6. Ўнг тиззани ўнг елкага, чап тиззани чап елкага 30 мартабадан тегизиш.

Ушбу машқларни организмнинг имкониятига қараб, 1 соат давомида бир ёки бир неча

УМУРТҚА ПОҒОНАСИ МАШҚЛАРИ:

1. 30 мартаба бармоқларни ерга текизган ҳолда эгилиб-туриш (тиззани букмасдан);
2. Белни ўнг томонга 30 мартаба, чап томонга 30 мартаба айлантириш;
3. Белни 30 мартаба ўнга, 30 мартаба чапга эгилтириш;
4. Қўлни икки ёнга чўзган ҳолда танани 30 мартаба ўнг томонга, 30 мартаба чап томонга буриш;
5. Қўлни тирсакдан ушлаган ҳолда танани 30 мартаба ўнг томонга, 30 мартаба чап томонга буриш;
6. Иккала қўлни бошининг орқасига қўйиб ётган ҳолда 30 мартаба ўтириб-ётиш (пресс). Машқ бажариш давомида уй шароитида тайёрланган бир литр компот, соқ ёки шарбатлар ичиш керак.
- Соат 12:00 дан 13:00 гача тушлик. Тушликда иложи борича етарлича калорияга эга бўлган гуруч, ловия, мош, нўхат каби маҳсулотларга бой суюқ овқатни 40 даражадан юқори ҳароратда истеъмол қилиш. Тушлик вақтида

оила аъзолари билан мамлакатимиз тарихи, заминимизда яшаб ижод қилган улуг алломалар ҳақида суҳбат уюштириш фарзандларининг маънавий бойлиги янада ошишига хизмат қилади. Соат 13:00 дан 14:00 гача болалар (неваралар) билан телевизор кўриш, дарс қилиш ва турли ўйинлар ўйнаш. Соат 14:00 дан 15:00 гача ижод қилиш, китоб ўқиш ёки дунё янгиликлари билан танишиш. Соат 15:00 дан 17:00 гача ором вақти. Ушбу кунларда кўпроқ ухлаш тавсия этилади, чунки яхши дам олиш организмнинг касалликка қарши кураша олиш имкониятини янада оширади. Ухлашдан олдин уй шароитида сиқиб чиқарилган 150 грамм сабзи сокни инсангиз, организмнинг иммунитетни ошириш учун қўшимча куч берган бўласиз. Соат 17:00 дан 18:00 гача қуйидаги машқларни бажариш:

НАФАС ОЛИШ МАШҚЛАРИ

Оғиз орқали чуқур нафас олиш ва бурун орқали унга бўлиб чиқариш керак. Бу машқни 10 марта такрорлаш лозим. Машқ бажариш давомида уй шароитида тайёрланган бир литр компот, соқ ёки шарбатлар ичиш зарур. Соат 18:00 дан 19:00 гача кечки овқатланиш. Кечки овқатлар иложи борича енгилроқ бўлиши лозим. Кўпроқ қўжатлар, мева ва सबзавотлар истеъмол қилиш тавсия этилади. Тушлик вақтида оила аъзоларининг инсоният тарихида коронавирус инфекциясидан қўра хавфироқ бўлган вабо, ўлат, қизамиқ, сил каби касалликлар бўлгани ва улар ўз вақтида бартараф этилгани ҳақида фактлар билан сўзлаб берсангиз, мақсадга мувофиқ бўлар эди. Соат 19:00 дан 22:00 гача болалар (неваралар) билан телевизор кўриш,

дарс қилиш ва турли ўйинлар ўйнаш, китоб ўқиб бериш керак. Соат 22:00 дан 23:00 гача ижод қилиш, китоб ўқиш ёки дунё янгиликлари билан танишиш. Ухлаш олдиндан кечқурун 3 донна олма, 1 донна нокни қирғичдан ўтказиб, унга 5 донна майдаланган ёнғоқ магзини қўшиб есангиз, тинч ва осуда ором оласиз. Агар Сиз бир йил давомида ҳар кунги камиди икки соатдан бадантарбия қилиб борсангиз, сурункали касалликлардан қўтуласиз ва ўзингизнинг яшарганингизни ҳис қиласиз. Мен бадантарбия машқларини ўз вақтида ва узлуксиз бажаришим натижасида соғлигим тикланганидан сўнг барча дўстларим, қариндошларим ва таниш-билишларимга ҳар кунги камиди 2 соат шугулланишни тарғибот қилиб

ДАСТУР ДОИРАСИДА

МАДАНИЯТИМИЗНИНГ
ЮКСАЛИШ ДАВРИ

Ҳажми йўлдошев олган сурат.

Бошланиши 1-бетда

Ушбу ҳужжатлар ижроси натижасида ёшларнинг дунёқараши кенгайтириш ва уларни тарбиялашнинг комплекс тизими яратилади, иқтидорли болаларни топиш ва уларни ўз вақтида қўллаб-қувватлаш механизми жорий этилади, аҳоли ва ёшлар ўртасида компьютер технологиялари ва интернетдан самарали фойдаланиш йўлга қўйилади, шунингдек, хотин-қизлар бандлиги таъминланиб, тадбиркорликка кенг жалб қилинади.

Бундан ташқари, норматив-ҳуқуқий, ташкилий-бошқарув, моддий-техник, илмий-услубий ва кадрлар таъминотидаги ечимини кутаётган масалаларга ёндашув ўзгаради, қабул қилинган чора-тадбирларнинг самарали ижроси таъминланади. Бешта муҳим ташаббусни амалиётга жорий этишда вазирлик, идораларнинг узаро ҳамкорлиги йўлга қўйилиб, ягона тизим асосида мувофиқлаштирилади ва назорати ўрнатилади.

Президентимизнинг 2020 йил 2 мартдаги фармони билан тасдиқланган 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини "Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили"да амалга оширишга оид Давлат дастурида ҳам ёшлар, маданият ва спорт соҳасини янада ривожлантириш бўйича бир қатор устувор вазифалар белгилаб берилди. Мазкур ҳужжатда ёшларга оид давлат сиёсати соҳасида амалга оширилаётган ишларни янги босқичга олиб чиқиш бўйича "Ўзбекистон ёшлари — 2025" концепцияси лойиҳасини ишлаб чиқиш ҳамда 2020-2025 йилларга мўлжалланган китобхонлик маданиятини ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш миллий дастурини қабул қилиш каби масалалар ҳам ўз ифодасини топди.

Бундан ташқари, Давлат дастурига кўра 2021-2023 йилларга мўлжалланган инвестиция дастури доирасида Ўзбек миллий мақом марказини барпо этиш, Қорақалпоғистон Республикасини, Хоразм ва Сирдарё вилоятларидаги қўзи оғизлар кутубхоналари учун янги бино қуриш ишлари олиб борилади. Давлат дастурида "Маданий меросни муҳофаза қилиш тўғрисида"ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш, Шахрисабз шаҳрида II халқаро мақом санъати анжуманини ўтказиш, улуғ аллома ва жамоат арбоби Махмудхўжа Бехбудийнинг 145 йиллик таваллуд санасини кенг нишонлаш каби муҳим вазифалар назарда тутилган.

Зиёрат ва анъанавий туризмни ривожлантириш мумкин бўлган йўналишлардаги маданий мерос ва архитектура объектлари сонини илм доирасида 800 тага етказилади. Шунингдек, Ўзбекистон Республикасида кинематография соҳасини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини ҳамда "Кинематография тўғрисида"ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш ҳам белгилаб берилди.

Қувонарлиси, Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йилида маданият соҳасига алоҳида эътибор қаратилади. Президентимизнинг Олий Мажлисида Мурожаатномасида ҳам жорий йилда бюджет маблағлари ҳисобидан 22 та театр ва маданият объекти қурилиш ва реконструкция қилиниши ҳамда давлат-хусусий шериклиги асосида 20 та маданият маркази ва истироҳат боғи фаолияти йўлга қўйилиши таъкидланди. Қўқон шаҳри, Хоразм ва Жиззах вилоятлари драма театрлари қайта реконструкция қилинди. Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институтининг Фаргона минтақавий филиали ташкил этилиб, Термиз шаҳрида маҳобатли санъат саройи ҳамда Марғилонда мақом музыкали театри иш бошлади.

Кейинги уч йил мобайнида маданият соҳаси институционал тизимини, вазирлик тасарруфидаги муассасалар фаолиятини тубдан такомиллаштириш, моддий-техник базани замон талабларига мослаш, ижод аҳлини моддий ва ижтимоий рағбатлантириш ва бошқа долзарб масалалар юзасидан 30 дан ортиқ фармон ва қарор қабул қилинди. Ушбу ҳужжатларда шунчаки муаммоларни қайд этиш билан чегараланмасдан, уларнинг амалий ечимлари ҳам аниқ белгилаб берилди.

Хусусан, рақс санъати соҳасида "устоз-шогирд" анъаналарига асосланган рақс мактабларини яратиш, халқаро стандартларга мувофиқ юқори малакали мутахассислар ва кадрларни тайёрлаш, илмий салоҳиятдан самарали фойдаланган ҳолда илм-фанни жадал ривожлантириш мақсадида давлатимиз раҳбарининг "Рақс санъати соҳасида юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

Юртимиз кўп асрлик тарихга эга макон ва унинг ҳудудида минглаб археологик ёдгорликлар ва меъморий обидалар сақланиб, халқимизнинг бебаҳо моддий меросининг асосини ташкил этади. Уларни муҳофаза қилиш, илмий тадқиқотлар ўтказиш, таъмирлаш ва қайта тиклаш давлат сиёсатининг муҳим йўналишларидан биридир. Кенг жамоатчилик фикрини ўрганиб ва бу муҳим соҳадаги камчиликларни бартараф этиш, моддий меросни муҳофаза қилиш ва қайта тиклаш ишларини мукамал тизим асосида бошқариш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Моддий-маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш соҳасидаги фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан хорижий мамлакатлар билан маданий дипломатия алоқалари йўлга қўйилди. Турли санъат фестиваллари, халқаро анжуманлар ташкил этилиб, хорижий мамлакат ижодкорлари катта қизиқиш билан иштирок этишди. Ўзбекистоннинг маданий дипломатияси соҳасидаги стратегик ҳамкорларидан ЮНЕСКО билан икки ва кўп томонлама муносабатлар янада ривожланди, ҳамкорлик кўлами кенгайиб, мустаҳкамланиб борди. Хусусан, 2018 йилнинг 8 октябрида Президент Шавкат Мирзиёевнинг Францияда расмий ташрифи доирасида ЮНЕСКОнинг Париждаги бош қароргоҳида ушбу ташкилот Бош директори Одри Азуле билан ўтказган оқибатимиз мулоқоти икки томонлама ишонч-этиборнинг янада мустаҳкамланишига самарали замин яратди. Музокаралар якунида Ўзбекистон билан ЮНЕСКО ўртасида 2018-2021 йилларга мўлжалланган қўшма ҳаракатлар режаси қабул қилинган. Бу ҳужжат муносабатларни янги босқичга кўтариш, томонлар олдида турган вазифаларни биргаликда инновациялар орқали ҳал этиш ва барча йўналишларда узаро ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган.

Мамлакатимиз маданий дипломатиянинг янги йўналиши — Турк маданияти халқаро ташкилоти (ТУРКСОЙ)га аъзолигини қайта тиклади ва фаол қатнашиб келмоқда. 2019 йил 30 ноябрь кўни Қирғизистоннинг Ўш шаҳрида бўлиб ўтган навбатдаги курултойда ТУРКСОЙ кенгаши қарорига мувофиқ 2020 йилда Хива шаҳри Турк дунёси маданияти пойтахти деб расман эълон қилинди.

Ўзбекистон Ислон илмини дунёга нур каби таратган маскандир. Унинг бешигида Имом Ал-Бухорий, Имом Ат-Термизий, Абу Мансур Мотуридий, Абдуллох Гиждувий, Баҳауддин Нақшбанд, Бурхониддин Марғиноний, Мухаммад Хоразмий, Аҳмад Фарғоний, Абу Наср Форобий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али Ибн Сино, Махмуд Заҳарий, Мирзо Улуғбек каби қўллаб-қувватловчи, фикрлар ва муҳаддислар, тафсир олий олимлари етишиб чиқди. Буюк аждодларимизнинг мусулмон дунёсининг илм-маърифат ривожига қўшган бекиёс ҳиссаларини инобатга олган ҳолда Ислон таълим, фан ва маданият масалалари ташкилоти — ISESCO томонидан 2007 йилда Тошкент шаҳри Ислон маданияти пойтахти деб эълон қилинган эди. 2020 йилда эса мазкур юксак эътироф ва масъулият Бухорои шариф улушига тушди.

Хулоса ўрнида таъкидлаш жоизки, соҳада олиб борилаётган шиддатли ислохотлар маданиятимиз юксалишининг янги даврини бошлаб берди. Эндликда биз, соҳа вакиллари амалий ишларимиз орқали ушбу ислохотларга дахлдорлигимизни фаол намойён этишимиз зарур. Зеро, Президентимиз таъбири билан айтганда, биз буюк тарих, буюк давлат, буюк маданият яратган халқмиз. Биз ҳеч қачон меҳнатдан қочмайдиган, қийинчиликдан қўрмайдиган, адолатли кадрларидан, азму шижоатли, буюк халқимиз.

“ОҲ, МУНДА ҚАЛАМ ТИТРАЙУР,
ҚАЛБ ЙИҒЛАЙУР”ЁХУД ҚАНДАЙ МИЛЛАТ
БОШҚАЛАРГА ПОЙМОЛ
БЎЛАДИ?Х.САИДОВ,
филология фанлари номзоди, доцент

Махмудхўжа Бехбудий тўғилганда юрт мустамлака зулми остида эди. Ана шундай муҳитда ўсди, тахсил олди. Балоғат ёшига етганда Дукчи Эшон ва рафиқлари қатлидан қайтуга ботди, Маккани зиёрат қилиб, худодан ёрдам сўради. Самарқанддаги боболар қурган мадрасаларда ўқиди, буюкларимизнинг мангу хобгоҳларини зиёрат қилди, тарих саҳифаларини варақлади, фикри тиниқлашди. Дунё тараққиётида ўчмас из қолдирган Амир Темур салтанати нега таназзулга учраганини тафтиш қилди. Мавжуд ҳолатни англаш учун юртни, Европа тасарруфига қолган бошқа мусулмон давлатларини кезиб чиқди. Ҳатто мустамлакачи қудратини англаш учун чор Россияси пойтахтини ҳам кўриб келди.

Хулосаси жуда аянчли, лекин одил бўлди: "Дунёда турмоқ учун дунёвий фан ва илм лозимдур, илм ва фандан бебаҳра миллат бошқа миллатларга поймол бўлур".

Жадидалар дастлаб боболар мероси ҳақида неки ёзишмасин, Темур салтанати тараққиёти Мирзо Улуғбек қатли билан тўхтаб қолгандек тасаввур уйғотади. Бехбудий Туркистон донишмандларини таърифлаганда ҳам шундай қайфият ҳукмрон.

"Шайх ур-раис Ибн Сино Абу Али — луғат, мантик, жуғрофия, музыка, ахлоқ, кимё, табиъат, мувофиқ ал-табиъат, ҳикмат, тиб, расад, нуҷум, илми наботот, илми тавҳидга юздан зиёда китоб тасниф қилгандур, ки мусулмон ҳукампарининг(нг) аввалидур. Аксар китоби Оврупо тилларига таржима бўлган. Ва фарангийлар "Авиессен" атайдурлар. Вафоти 428 санагадур.

Абу Наср Форобий — замониди барча тилларни билар экан, ки "Қонун" деган асбоби тағаннийни ижод қилиб экан. Барча тасниф қилган китоби 70 қадар. Ва илми тавҳид, фикр, мушқий, риёзий, ҳайъат, мантик, ҳикмат илмларига таснифоти бор. Вафоти 339 нчи санагадур.

Абу Райҳон Хоразмий — юнон, ҳинд тилига моҳир. 40 сана саҳват қилиб, таърих, жуғрофия, нуҷум, фалакиёт, тиб, ҳайъатга 26 жилд китоб тасниф қилган ва барчаси фаранг тилига таржима бўлган. Вафоти 430 санага.

...Абдуллох Фаргоний, Мухаммад Фаргоний, Мир Абдулқалим Бухорий...

Мирзо Улуғбек Қўрагоний Самарқандий — ҳайъат, нуҷумга гўё мухталиф экан. Самарқандга расадхона бино қилиб, Зиж китобини тасниф қилгани, фаранг тилига таржима бўлган. Вафоти 853 санага" ("Мунтахаби жуғрофияи умумий" дарслигидан).

Шу тахлит барча олимларимизни санайди. Улуғбекдан кейин биргина Али Қўшчи Самарқандийни таъкидлайди, холос. Кейин илмда сукунат. "Навоийлар бор-ку", дерсиз. Алишер Навоий тахт учун ички курашлар натижасида парчаланаётган салтанатни ўйлаб идеал шох ("Сади Исхандарий") ҳақида бежизга ёзмаганини жадидлар биздан-да теранроқ англашган.

"Таърих дейурки, бир замон келдики, уламо ва умарои ислом жубун ва танбал, айши бепарво, дигар тарафдин бир-бирлари ила мухалиф бўлдилар. Таълим ва тадриси уламои дин лодонлар мажлисини таржих (устун — Ҳ.С.) этдилар. Умаро ва салотини (подшоҳлар, султонлар — Ҳ.С.) ислом ноҳақ ерга юз минглаб аҳли ислом қонини тўкуб, тараф-тараф бўлдилар..." ("Таърих ва жуғрофия").

Бехбудий тараққиёт бешиги ҳисобланган

ва Европа мустамлакасига айланган Осиё ҳаритасига назар ташлаб, аҳолини дард билан тасвирлайди: "Оҳ, мунда қалам титрайур, қалб йиғлайур. Бир бағри ёниқ дерди: "Оҳ, нодон мури шуд, оҳ, нодонга ўлат келсун".

Нодонга ҳақиқатан ҳам ўлат келди. Бугунги кунда ҳар қандай ўлатдан илм-маърифат билан ҳимояланиш зарурлигини ҳамма кўриб-билиб турибди. Худди шу каби илм асосида давлатни бошқармаслик не оқибатларга олиб келгани бугунги араб давлатларидаги таназзулда ҳам кўриниб турибди. Сирдан қарасангиз бойлик етарли, лекин дунёдаги янгилишни, ривожланишлар моҳияти уларга бегона эди. Мирзо Улуғбекдан кейинги давр шундай кечди ва миллат бошқаларга поймол бўлди.

Шу боис, ҳазрат Бехбудий қўлимизга қурол олиб курашайлик, демади. Балки бугунги кўшша уй қуриб, кўшша машинаю хотин олиш билан ҳаёт моҳиятини белгилаётган баъзи "ақлли" ишбилармонлар таажжубига сабаб бўладиган, балки улар ҳаёлининг қучасидан ўтмайдиған даъват билан чиқди:

"Мактаб дунё иморатларининг энг муқаддаси ва қадрлидир. Мактабнинг чин ва ҳақиқий маъносини билган миллатлар ҳиммат ва ғайратларини сарф этиб, миллатнинг тараққиёт ривожига ижтиҳод қилурлар".

Бехбудий фикрига собит инсон сифатида орзудаги авлодни тарбиялаш учун янги илгор мактаблар очилиши миллат ойдинлари билан режалаштирди. 1903 йилдан мактаблар ташкил этила бошлади. Она тилида ўқитиладиган янгича дарсликлар яратишга ҳам ўзи бош бўлиб ишга киришди. Самарқанд шаҳри яқинидаги Ҳалвоий ва Ражабамин қишлоқларидаги янги мактаблар учун "Рисолаи асбоби савод" (1904), "Рисолаи жуғрофияи умроний" (1905), "Рисолаи жуғрофияи Русий" (1905), "Мунтахаби жуғрофияи умумий" (1906), "Китобат ул-афғон" (1908), "Амалиётини ислом" (1908), "Тарихи ислом" (1909) китобларини ёзиб, чоп эттиради. Шу билан бирга, география ва тарих фанлари учун ҳарита тайёрлаб, босмадан чиқаради.

"З минг санадан бери йилдан-йилга ривож топиб бир неча асрдан бери ниҳоят мартабада тараққиёт қилиб, нафъ бўлиб, ҳатто ҳозирги санага болалар мактабига ҳам ушбу илмини муқаддимасидан бошлаб дарс берадурлар. Дунёда турғувчи одамни ал-фунунларига ўқилдурган мўътабаб ва кераклик илм ва фунунларини(нг) бири ушбу жуғрофия илмидур" ("ТБГ", 1905 йил 11 февраль).

Янги фанлардан дарс берадиган муаллимларни тарбиялаш ҳам унинг диққат марказида

бўлди. "Уламо тарбияхонаси мактаб ва мадрасада. Агарда ушол мактаб ва мадрасада муаллим ва мударрислари олим бўлса ва шогирдларига кўнгли илан таълим берса, албатта, илм ҳосил қилар. Агарда муаллимни(нг) ўзи, ҳозирги аксар мактабдор ва мударрислардек, камҳафсала ва ёниқ камил бўлса, ёниқ илми бўла туруб, усули тахсилдан хабарсиз бўлса, они шогирдлари нодон қолур" ("Тужжор" газетаси, 1907 йил 29 октябрь).

Ўрта таълим олган талабаларнинг илгорларини танлаб, чет элларнинг ривожланган таълим муассасаларида ўқитиш тақдирини ҳам билдиради. "Мадрасаларда сарфи ва нахви арабий ўқуғон рушид талабалардан Туркистон ва Бухорони(нг) ҳар бир шахридан ақал мартаба тўрт нафардан Миср ал-Қохира тахсил илми диний ва фалсафаи замоний ва адабиёти арабий учун юбормоқ керак. Ва булар Мисрда уч йил муддат тахсил илмга машғул бўлуб, сўнгра Ватанимизга келиб илми калом, тафсир, ҳадис, адабиёти арабия ва ақлиёти замония таълимига қўшиш қилсунлар".

Айтинг-чи, бу гапларнинг қай бири эскирган? Қай бири бугунги давлат раҳбарининг эътиборида эмас? Нима учун Президент фаолиятини илм аҳлига эътибор қаратишдан бошлади?

Улуғ устоз маърифатидан, унинг ҳаёт мактабидан бугун қандай сабоқ олишимиз керак? Биринчи хулоса, Бехбудий ва сафдошлари даврдан фарқи уларок, озодликка эришган бўлсак-да, ўқиб-ўрганиш ҳеч қачон кун тартибидан тушмайди, аҳамиятини йўқотмайди.

Ёшларимиз жадид боболаримиз етти ухлаб тушида кўрмаган замонавий мактаб, олий ўқув юртларида тахсил олмоқда. Демак, бугунги авлод олдида янги мақсад турибди — Ватанимизнинг ҳар жиҳатдан ривожланган етакчи давлатлари қаторига олиб чиқиш. Бунинг учун тахсил олаётган ёшлар танлаган соҳалари ишларини, билимларини ишлаб чиқаришга сарфлай билишларини давр тақозо қилади. Бунда илм-маърифат аҳли, сиёсат ва давлат арбобларининг шахсий ибрати ёшлар ғайратига ҳақиқий малҳам — қувват бўлади.

Ана шу мақсадга эришсаккина, аввало, озодлик йўлида қурбон бўлган боболарнинг руҳларини шод этган бўламиз. Буюк Бехбудий ҳақиқати ҳам қарор топади: илм асосида қудратга эришган миллат бошқалар оёғи остида хор бўлмайди!

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Салим Дониёров

«Янги Ўзбекистон» газетаси учун масъул:
бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари
Бахтиёр Абдусатторов

Девонхона: (0-371) 233-70-98

Котибият: (0-371) 233-56-60

Эълоқлар: (0-371) 233-57-15

Тахририятга келган қўлхатлар тақрир қилинмайди ва муаллифга қайтариқмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобдар. Газета тахририят компьютер марказида сақланади. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "KOLORPAK" МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буорتما — 1093.

Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2. Баҳоси келишилган нарҳда.

"KOLORPAK" МЧЖ босмахонаси. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Яшнобод тумани, Элбек кўчаси, 8-уй. ЎзА якуни — 01:35 Топширилди — 02:20 1 2 3 4 5 6

Навбатчи муҳаррир: Алишер Азимов
Навбатчи: Муножат Мўминова
Мусахҳиш: Ойдин Аляутдинова

Босмахона телефони: (71) 230-27-76

Манзилмиз:
100029, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй